

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Paulus in Rome (4)

"en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus"

Handelingen 28:23m

Het woord is gevallen: het christendom is een sekte. De joden in Paulus' woning te Rome hebben het uitgesproken. Nu willen ze weten van Paulus wat zijn gevoelens zijn. Paulus heeft uiteengezet waarom hij geboeid is. Kennelijk heeft dat een poos in beslag genomen. Ze hebben haast gekregen om weg te komen. Toch - om het zo te zeggen: ze pakten de agenda en ze spreken met Paulus een dag af. Op de vastgestelde datum komen er zelfs vele joden. Paulus' huis wordt vol. Hij, Paulus een Hebreër uit de Hebreëen ontvangt zijn broeders naar het vlees. Zo is Abrahams zaad - neen - niet in Jeruzalem in de stad van God, maar in Rome, in de wereldstad, de stad van de keizer tezamen.

Praat Paulus over zijn bevinding, over wat hij ervaren heeft op de weg naar Damascus? Neen - hij heeft het Oude Testament als in de hand: de wet van Mozes en de profeten. Met een open Bijbel spreekt hij over het Koninkrijk Gods en over de Koning van dat Rijk: Jezus. Hij bedient het Woord. Zijn enige kracht is dat Woord, het zwaard van de Heilige Geest, het tweesnijdend scherp zwaard. Dat Woord wordt niet vrijblijvend verkondigd. Hij zegt niet: mensen, er is verkiezing en verwerping; je moet het maar afwachten; mocht het eens zijn. Hij zegt ook niet: mensen, de Heere Jezus is voor u gestorven; Hij heeft het voor u volbracht; Hij heeft u zo lief. Hij poogt hen te bewegen tot het geloof in Jezus! Nu kunt u tegenwerpen dat het laatste zo in de grondtekst niet staat. Ik zeg u: de Statenvertalers hebben de bedoeling van het ene Griekse woord heel

goed verstaan. Prachtig is dat gezegd: mensen trachten te bewegen tot het geloof in Jezus. Maar weet die Paulus dan niet dat je bij een Adamskind niets in beweging kunt krijgen? Weet hij dan niet dat een mens dood is in zonde en misdaden? Weet hij dan niet dat het toepassende werk van de Heilige Geest nodig is? Ja zeker! Als er een is die dat aan de weet gekomen is dan is het Paulus wel. O neen - geen napraterij, geen gewichtdoenerij, geen gemaakte vroomheid. Hij is er grondig achter gekomen wie de mens van nature is. En dan toch: hij tracht de joden daar in zijn huis te bewegen tot het geloof in Jezus. Hij doet dat niet even, een uurtje of zo. Doch van 's morgens vroeg tot de avond. Dus heel die dag tracht hij te bewegen. Er zullen de tegenwerpingen geweest zijn. Het zal geklonken hebben: ja maar, Paulus. Evenwel Paulus ging door heel de dag om ze te bewegen. Hoe Paulus dat kan? Omdat hij bewogen is! Zoals God bewogen is met de zondaar. Hij heeft zelfs ingewanden die rommelen van barmhartigheid. Verder nog: zoals Jezus toen Hij op aarde was, bewogen was; ja, Hij was met innerlijke ontferming bewogen. U ziet - Paulus is een echte dienstknecht, slaaf van God en van Jezus Christus. Waarom Paulus zo doet, zo spreekt, zo het Woord verkondigt, zo het Evangelie brengt? Wel - hij weet vanuit bevinding wat het is in het ongeloof te staan, hij de rechtvaardige, de bekeerde in eigen oog, vóór hij kwam op de weg naar Damascus. Maar de grote Koning deed hem de schellen van de ogen vallen. Paulus weet wat het is geen Borg, geen Middelaar, geen Zaligmaker te hebben. Zonder Jezus is er geen heil, geen vergeving, geen troost, geen uitzicht. Zonder Jezus een open schuld, kind

van de toorn, van de vloek. Zonder Jezus straks een eeuwig verderf, eeuwige rampzaligheid. Hoe zou een ware dienstknecht dan niet bewogen zijn, en van daaruit trachten de mensen te bewegen tot het geloof in Jezus?

Iemand op zijn sterfbed zei mij: dominee, je moet alleen bevinding preken. Dan zullen mensen weten wanneer God begint, dan zullen ze niet zich bedriegen voor de eeuwigheid. Is dat zo dat een beschrijvende prediking de ware prediking is? De woorden van die stervende hebben mij ontsteld. Zo kan een mens een bevindelijke prediking misbruiken. Alsof hij voor Gods rechterstoel kan zeggen: ik heb gehoord wat Gods volk leert kennen op reis en weg naar de eeuwigheid, maar Gij hebt het mij niet geleerd.

't Is niet Arminiaans om te trachten de mensen te bewegen tot het geloof in Jezus. 't Geeft aan de bewogenheid van de dienaar des Woords. 't Is kenmerkend voor de ware dienstknecht van de Heere! Wie z'n toehoorders idealistisch bekijkt, kent dat trachten te bewegen tot het geloof in Jezus niet. Wie slechts het Evangelie als mededeling brengt kent het evenmin. Elk trachten te bewegen is hier weg. Omdat de bewogenheid weg is. Van hen die uitgaan van de predestinatie kan hetzelfde worden gezegd.

Wat is een gemeente rijk met een dienaar des Woords die tracht vanuit bewogenheid te bewegen tot het geloof in Jezus. 's Morgens en 's avonds op de zondag en door de week. Dan is de oppervlakkigheid weg, en de koudheid, de kilheid. Tegelijk zeg ik: elk kind van God kent ook de bewogenheid en het trachten te bewegen!

Ds. v. Z.

Van de administratie

In de afgelopen veertien dagen konden we 11 nieuwe abonnees inboeken, heel fijn. Wie verrast ons de volgende keer?

Aan giften ontvingen we f 25,-, terwijl de opbrengst van de ontmoetingsdag in Kampen (collecten en koffiegeld) f 5.376,70 bedroeg. Voor alles weer hartelijk dank. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Ontmoetingsdag

We mogen terugzien op een goede ontmoetingsdag in Kampen. Het Woord Gods mocht centraal staan, tevens was er ruimschoots gelegenheid elkaar te spreken en te ontmoeten. In deze aflevering van ons blad is opgenomen wat er op die dag gesproken werd. Wie verhinderd was kan het nu lezen en wie het nog eens na wil lezen kan dit doen. Moge de Heere het gesprokene met Zijn zegen achtervolgen.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Zeewolde

We kregen op het redactie-adres een uitnodiging om de officiële presentatie van de CD "Pastorale Orgelklanken" bij te wonen, D.V. 10 oktober a.s. in de Chr. Gereformeerde Maranathakerk te Zeewolde, Gelderseweg 107, aanvang

20.00 uur. Aan de totstandkoming van deze CD hebben een viertal predikanten uit onze kerken geheel belangeloos meegewerkt. Tijdens deze presentatie zullen een aantal nummers vertolkt worden zoals ze te beluisteren zijn op de CD.
AvH.

De geestelijke verlatingen (5)

We hebben tot nu toe iets gezien van wat de geestelijke verlatingen zijn en wat ze inhouden, in welke standen van het geestelijk leven ze voorkomen en hoelang ze duren. Daarbij hebben we Schrift en belijdenis laten spreken. Nu willen we iets gaan zien over het leven in de geestelijke verlating.

En om dat leven in de geestelijke verlating goed te verstaan, moeten we dit keer eerst aangeven, wat de oorzaken kunnen zijn van de geestelijke verlating. Want wat kunnen daar een oorzaak voor zijn. Waarom neemt de Heere de geestelijke verlating op in Zijn leiding met Zijn kinderen? Waarom acht hij ze toch nodig voor hen en geeft Hij ze?

- Wel, de oorzaak van de geestelijke verlating is meestal de zonde. De Dordtse Leerregels zeggen immers in hoofdstuk 5, paragraaf 5: "Met zodanige grove zonden vertoornen zij God zeer, vervallen in schuld des doods, bedroeven den Heiligen Geest, verbreken voor een tijd de oefeningen des geloofs, verwonden zwaarlijk hun consciëntie, en verliezen somwijlen voor een tijd het gevoel van genade".

A. Allereerst is daar de grove zonde, waarin Gods kinderen kunnen vallen. En nu is de Heere een heilig God, Die met de zonde geen enkele gemeenschap kan hebben, zelfs in het leven van Zijn volk niet. Maar het vertoornt en bedroeft Hem. O, er is maar zo weinig voor nodig in het leven van Gods kinderen om de geestelijke verlating over zich heen te halen. Als Gods kinderen daarom in zonden vallen, trekt de Heere Zijn werking in. Zelfs de kleinste zonde kan dat in hun leven bewerken. Daarom ook is het, dat David na zijn zonde met Bathseba in Psalm 51 door schuldbesef getroffen en verslagen uitroept: 'Verwerp mij niet van Uw aangezicht en neem Uw Heilige Geest niet van mij. Geef mij weder de vreugde Uws heils'. Door zijn zonde met Bathseba heeft de Heere hem in geestelijke verlating gebracht. Hij heeft de werkingen van Zijn Geest ingehouden zodat Gods nabijheid door hem niet meer werd

ervaren. Dat de zonde dikwijls de oorzaak is van de geestelijke verlating, zegt ook Jesaja in Jesaja 2:6 "Maar Gij hebt Uw volk, het huis van Jakob verlaten, want zij zijn vervuld met goddeloosheid". En daarover spreekt ook de profeet Azaria tegen koning Asa van Juda in 2 Kronieken 15:2 "De Heere is met ulieden, terwijl gij met Hem zijt; en zo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden, maar zo gij Hem verlaat, Hij zal u verlaten".

B. Een tweede zonde, die de oorzaak van de geestelijke verlating is, is de geestelijke hoogmoed. Wat kunnen Gods kinderen na ontvangen genade nog prat gaan op hetgeen zij van de Heere hebben ontvangen, op hetgeen zij hebben ervaren. Daardoor kunnen ze in hoogmoed wel eens denken, dat ze wel in eigen kracht stand kunnen houden tegen de listige omleidingen en verzoeking van satan. En juist dan kan de Heere wel eens toelaten, dat ze in diepe zonde vallen. Juist dan houdt Hij immers de werkingen van Zijn Geest wel eens een ogenblik in. We zien dat in het leven van Petrus.

In afhankelijkheid heeft hij mogen ervaren: "Heere, tot wie zullen we anders heengaan. Gij hebt immers de woorden des eeuwigen levens". Wat had hij op de vraag van Jezus: "Maar gij, wie zegt gijlieden, dat Ik, de Zoon des mensen ben?", toch mogen getuigen: "Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God". Maar wat dacht hij door de geestelijke ervaringen al te veel, dat hij in eigen krachten wel stand kon houden. Want voor de gevangenneming van Jezus was hij het, die als haantje de voorste veel te hoog van de toren blies en tot Jezus zei: "Al zullen ze U ook allen verlaten, ik zal U geenszins verlaten". En: "Al werden ze ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer aan U geërgerd worden". En: "Ik ben bereid ook met U in de gevangenis en in de dood te gaan". Maar hij was het, die Jezus tot drie-maal toe met vloeken en eedzweren verloochende. Die geestelijke hoogmoed kan zich ook openbaren in onvoorzichtigheid, waardoor men

poogt in te dringen in Gods verborgen raad en wil. Allerlei leerstukken, die behoren tot Gods verborgen raad, zoals de verkiezing en de verwerping, de zonde tegen de Heilige Geest, Gods soevereiniteit en Zijn oordeel worden dan nieuwsgierig onderzocht. Als gevolg daarvan trekt de Heere dan Zijn werkingen in om Zijn ongenoegen daarover te tonen.

C. Ook het tegenovergestelde daarvan kan de oorzaak zijn van de geestelijke verlating, namelijk de verslapping, de verachtering in de genade. En dat is de derde oorzaak voor de geestelijke verlating. Door hoogmoed, wereldgelijkvormigheid, welvaart op geestelijk en natuurlijk terrein, of door het koesteren van een zonde c.q. boezemzonde, wordt men nalatig in het onderhouden van de dienst des Heeren en het onderzoek van Gods Woord en wet. Ze worden laks en lauw in de genade, het gebedsleven verflauwt. Gods Woord wordt maar zo weinig meer geopend. Men heeft de Heere niet meer nodig in alle dingen van het leven. Men vraagt niet meer gedurig: Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal? Dat alles zijn kenmerken van de verachtering, de achteruitgang in de genade. En u kent het spreekwoord wel: stilstand is ook achteruitgang. Daardoor gaat de Heere de werkingen des Geestes inhouden om ook hierover Zijn ongenoegen te tonen. David heeft daar eens iets van ervaren in Psalm 30: "Ik zeide wel in mijn voorspoed: ik zal niet wankelen in eeuwigheid. Want Heere, gij hadt mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet; maar toen Gij Uw aangezicht verborgt, werd ik verschríkt".

D. Een vierde zonde, die de oorzaak van de geestelijke verlating kan zijn, is de opstand tegen God. Opstand omdat de Heere een kruis in het leven geeft, waarmee we het maar niet eens kunnen worden. Dan komen we in opstand tegen de Heere en staan met de vuist naar de hemel. Ook dan raken ze dikwijls in geestelijke verlating en houdt de Heere Zijn werkingen in.

Zien we dat niet in het leven van Asaf? Zegt hij het niet duidelijk in Psalm 73: "Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken; mijn treden waren bijkans uitgeschoten. Want ik was noijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede".

En mondt dat maar niet al te vaak uit in de opstand tegen de Heere en tegen de leidingen Gods in het leven van Zijn volk, zodat Asaf in vers 11 zegt: "hoe zou het God weten, en zou er wetenschap zijn bij de Allerhoogste? En:

"Zal de Heere in eeuwigheden verstoten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde van geslacht tot geslacht? Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten"? (Psalm 77:8-10? Maar door deze opstandige vragen komt Asaf er niet uit. Dan is het door eigen schuld duister in zijn ziel. Want hij zegt in vers 16: "Nochtans heb ik gedacht om dit te mogen verstaan: maar het was moeite in mijn ogen".

Alleen als de Heere overkomt, krijgt Asaf inzicht in de wegen en gangen des Heeren met Zijn volk en kan Hij zeggen: "Totdat ik in Gods heiligdommen inging, en op hun einde merkte".

E. Ziet u, de zonde is menigmaal de oorzaak van de geestelijke verlating. Toch willen we er nog iets meer van zeggen. Er kunnen ook ogenblikken zijn, dat de Heere de werkingen van Zijn Geest gaat inhouden zonder dat er een concrete zonde in het leven van Gods kinderen aan te wijzen is, die de direkte oorzaak is van de geestelijke verlating. Toch moeten we ook dan zeggen, dat, ook al zijn er geen concrete zonden aan te wijzen, dat toch ook dan de zonde in het algemeen de oorzaak is van de geestelijke verlatingen. Want waren er geen zonden, dan waren er ook geen wonden. Waren er geen zonden, dan waren er ook geen gevolgen van de zonde. En de geestelijke verlating is een van de gevolgen der zonde in het leven van Gods Kerk. En daar moeten we nu ogen voor krijgen om te zien. Onze blinde zielsogen moeten in de wedergeboorte worden geopend zodat we leren zien, wat we nog nooit gezien hebben. Zodat we de oorzaak van de geestelijke verlatingen leren zien: de zonde, de dagelijkse en menigvuldige overtreding tegen een goeddoend, maar ook een heilig God. Lezer, hebt u de schuld reeds thuisgekregen? Want dat gebeurt gewis als de

Heere in uw hart en leven gaat werken. Als Hij u van geestelijk dood levend gaat maken, krijgt u de schuldbrief thuis. Door wederbarende genade ontdekt Hij dan aan zonde, gerechtigheid en oordeel. U leert uw schuld voor God inleven zodat u er oog voor krijgt, dat u tegen al Gods geboden zwaar gezondigd en geen daarvan gehouden hebt. Maar ook na ontvangen genade moeten we leren, dat we onbekwaam zijn tot enig goed, en geneigd tot alle kwaad. Ook dan moeten we bij vernieuwing en verdieping aan onszelf en ons arglistig hart ontdekt worden. De schuld moet steeds meer opgebonden worden zodat het nood wordt in ons leven. Verstaan we daar iets van? Arme mens, die nog nooit met zichzelf voor God te doen heeft gekregen. Want wie zijn schuld niet in beginsel en dan ook bij verdieping ziet, verstaat ook de noodzakelijkheid van Christus niet, laat staan de dierbaarheid en gepastheid van deze Borg en Middelaar, Die heeft aan Christus geen enkele behoefte. Als het u treft, zoek dan de Heere te kennen, nu het nog kan. Smeek Hem om ontdekkende genade opdat u de noodzakelijkheid van Christus leert verstaan en u gaat leren roepen om genade. Voordat u telaat zult roepen. Maar dan is het eeuwig kwijt. Gelukkig het volk, dat aan deze kant van het graf leert zien, dat ze tegen een goeddoend en heilig God gezondigd hebben, die met de zonde geen enkele gemeenschap kan hebben. Hoe weet u, dat dat in uw leven waar is? Dat weet u daaraan, dat dan de rust u voorgoed wordt opgezegd. U vindt geen rust meer in uzelf, maar leert uw rust zoeken buiten uzelf in Christus. Want er ontstaat een diepe smart over de zonde, een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Maar over dat aspekt van het leven in de geestelijke verlating de volgende keer meer D.V.

Ds. E. Hakvoort.

Predik het woord

Openingswoord Ontmoetingsdag Kampen 20 september 1997

Ds. M.C. Tanis las 2 Tim. 4:1-5 en Hebr. 13:7-8 en gaf enkele centrale gedachten uit deze Schriftgedeelten door. Het gaat om HET Woord. Bezinning daarop is nodig. Dan dient de vraag gesteld te worden: Wat zeggen het Woord en de Belijdenis over het Woord. De belijdenisgeschriften zijn immers geen vergeelde papieren. Dit

geldt niet alleen ten aanzien van het Woord, maar ook ten aanzien van het geloofsleven. We mogen niets boven Schrift en Belijdenis stellen, er niets opleggen, we mogen Schrift en Belijdenis door niets laten domineren. Hier geldt ook niet: Zo heb ik het geleerd of zo leert Gods volk het. Dat is niet het eind van alle tegenspraak.

Alles dient getoetst te worden aan het Woord Gods en de Belijdenis der Kerk. Alleen wat hiermee overeenstemt geldt. Ten deze is leerzaam wat Christus heeft gezegd voor het afscheid van Zijn discipelen. Hij gaf toen het zendingsbevel: "Gaaf dan henen, onderwijst al de volken..." We zouden het met deze woorden kunnen omschrijven: Predik het Woord, verkondig het Woord. Die opdracht geldt vandaag nog. Ook in 2 Tim. 4:2 be-tuigt Paulus: "Predik het Woord." We komen naar Gods huis om Gods Woord te horen. Elke zondag mag een tekst uit Gods Woord beluisterd worden. Het is een moeilijke opgave de tekst op de juiste wijze te verklaren. De tekst mag niet omfloerst of verduisterd worden. De tekst mag ook niet 'geestelijk' gemaakt worden. Dan doen wij tekort aan God-drieënig. Het Woord bevat wat gekend moet worden. In dat Woord en in de tekst dient gegraven te worden zodat jong en oud jaloers gemaakt worden. Rijk wanneer als vrucht op de prediking gehoord mag worden: Van datgene wat verklaard is ken ik niets. Ik ben onbekend. Dat in die weg velen smekelingen werden en ook zouden blijven. In Gods Woord raakt men nimmer uitgeleerd. Wie zou de breedte en de diepte van het Woord Gods kunnen peilen. De Heilige Geest wil in het Woord leiden. In 2 Tim. 4:2 lezen we als laatste woorden: "en leert". Er mag niets los van het woord Gods geleerd worden. Paulus gaat hierbij uit van Hand. 2 waar gesproken wordt over het volharderen in de leer van de apostelen, dat is de leer van Christus. We dienen terug te denken aan het verleden. "Gedenkt uw voorgangers, die u het woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandel", Hebr. 13:7. Wat de Heere in het verleden gaf moet niet vervagen of wegebben. In veel consistories hangen foto's van predikanten die in het verleden het Woord Gods gesproken hebben. Zij hadden een kerkelijke overtuiging zonder kerkistisch te zijn. Zij begeerden slaven van het Woord te zijn. Zij waren geen taxateurs of rechercheurs. Zij waren geen etaleurs, maar uitstallers. Het waren geen postboden, maar zij wisten zich betrokken op het Woord Gods dat zij mochten prediken. We lezen in Hebr. 13:7 "en volg hun geloof na". In woord en gebed viel met een enkel woord de betrokkenheid op het Woord Gods te beluisteren. Zij mochten getuigen wat we lezen in Hebr. 13:8 "Jezus Christus

is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid." De Heere is door de diepten heen getrouw. Zo reisde br. Slagboom geen onbekende God, Jezus en Heilige Geest tegen. Hij werd getrokken om eeuwig behouden te worden. Daar is niets van de mens bij. Het is louter welbehagen. Wie roemt, roeme in de Heere. Uit Hebr. 13:8 blijkt dat wat er ook verandert de Gave Gods onveranderlijk blijft. De bange vraag zou in onze dagen gesteld kunnen worden: Waar gaat het persoonlijk heen, waar gaat het heen met onze gezinnen, waar zal het kerkelijk heengaan, wat zal er in Nederland gebeuren? We mogen Gods Woord hebben. We lezen in Psalm 72 van de zon en de

maan. "Zij zullen U vrezen, zolang de zon en maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht." Psalm 72:5. De Heere wil ook in onze dagen voor ons Zijn Woord gebruiken. Het is een verwaardiging dat Woord te mogen preken. Predikers zijn immers maar hoopjes stof, zij zijn niet beter dan de engelen. Welk een wonder te mogen spreken van verlorenheid en van het welbehagen Gods in Christus. Het klinkt ook vandaag door in de prediking: "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voor-naamste ben".

Van genade en goede werken

Zalig worden is enkel en alleen uit genade. Toch wordt zonder de goede werken niemand zalig. Mattheus 25 geeft ons dienaangaande onderwijs.

Christus brengt ons met ernstige woorden naar de jongste dag, als de boeken geopend zullen worden. Hij, Die de Zalmaker der wereld is, zal Zelf de Rechter zijn. Hij zal scheiding maken. De verlost komen aan Zijn rechterhand. De verlorenen aan Zijn linkerhand. Hij zal Zich niet vergissen. Waar zullen wij dan staan? Waar staan we nu? Zijn de schapen beter dan de bokken? Naar het oordeel van de schapen zelf ... niet. Tenminste, als ze op hun plaats zijn, moeten ze erkennen dat God een onderscheid heeft gemaakt, waar het toch niet is. Op de dag der dagen staan ze allen ootmoedig verwonderd als de Rechter spreekt van hun goede werken. Hebben ze die dan? Hij zal zeggen: 'Komt, gij gezegenden Mijns Vaders! beërf dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld'.

Deze 'groet' benadrukt dat hun binnengaan op vrije genade berust. Daar legt de Koning alle nadruk op. Pas daarna spreekt Hij van de werken die zij gedaan hebben.

Komt! zal Hij zeggen. Alle dingen zijn gereed. Zalig worden is 'slechts' een komen, een volgen, een ontvangen. Een Ander bereidde het voor u. De Rechter Zelf verwierf een plaats. Aan Zijn handen en voeten kunt u het zien: Hij heeft de prijs betaald. De schapen komen er dankzij Hém!

Wat een wonder dít te horen: kómt! In plaats van het 'ga weg'. Wat een wonder voor mensen, die het uitgeroepen hebben: Wijkt van mij, ga weg van

mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust. Wat een wonder voor mensen die zichzelf een beetje leerden kennen. Ze worden de 'gezegenden des Vaders' genoemd. Ze delen in goddelijke, soevereine en eeuwige zegeningen, zij, die de vloek waardig zijn. Hoe kan een vloekwaardige een gezegende zijn? Alweer: om die Christus, Die een vloek is geworden, opdat anderen de zegening zouden beerven. Ze zijn de gezegenden. Geen vijand kan het vervloeken, want het is een gezegend volk! Hier spreekt de Koning opnieuw van vrij ontfemen. Dat hebben ze hier op de leerschool van vrije genade goed geleerd: 'Alle roem is uitgesloten, onverdiende zaligheên, heb ik van mijn God genoten, 'k roem in vrije gunst alleen.' Wat een wonder zal het zijn het opnieuw te horen, op die voor velen zo vreselijke dag. Het vervult hun harten zo met ootmoed en dankbaarheid, dat ze het spreken over hun werken nauwelijks horen. Beërf het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Nóg duidelijker wordt ze aangezegd, dat de zaligheid niet door hún werken, tranen en gebeden is verworven, maar dat die zaligheid al van eeuwigheid op hen lag te wachten! Reeds toen zij nog niet geboren waren. Reeds toen zij nog in hun natuurstaat leefden. Reeds toen zij het na ontvangen genade wel duizend maal opnieuw verzondigden! Het is alles bereid door het bloed van Zions grote Koning. Wat hier geleerd wordt - trap en mate moge verschillen - wordt daar eeuwig bezongen. 'De zaligheid zij onzen God, Die op de troon zit en het Lam'. Van HUN liefde zijn ze niet onder de

indruk. Is hetgeen zij deden immers niet vrucht van en gevolg van wat Hij deed? Zij hebben Hem lief, omdat Hij hen eerst heeft lief gehad. Die wederliefde is échte, ware liefde. Die liefde ademt de Geest van Christus. Een zondaar wordt gereformeerd naar het beeld van de Heere Jezus, Die Zich in liefde tot het verlorene weg cijferde en verloochende. Christus noemt de liefdewerken van de schapen op. Hun liefdewerken worden uit genade beloond. Hun liefdewerken zijn voor het goddelijk oog niet ongemerkt gebleven. Dat blijkt op de dag der dagen. Van hun bóze werken zwijgt Hij. Geen verwijt treft hen. Ze zijn gewassen in het Midelaarsbloed. Maar hun góede werken roemt Hij. En dit doende roemt Hij Zijn eigen werk. Het moet opvallen dat de Heere Jezus al hun goede werken liefdewerken noemt. Als een werk niet is naar de norm van Gods wet (gij zult liefhebben) is het geen góed werk. Als een werk eigen eer beoogt, zoals bij de Farizeeërs, is het geen goed werk, want het doel van een goed werk is de eer van God.

Ook is het treffend dat de Heere het heeft over schijnbaar kleine en alledaagse dingen. Ik ben krank geweest en gij hebt Mij bezocht. Als we verkeren in de tijd van de eerste liefde, willen we allen grote dingen doen. God is het toch zo waardig. Maar de Heilige Geest leert het ons, de dag der kleine dingen niet te verachten. Er is zoveel nood in de buurt, in uw direkte omgeving, in de straat waar u woont, op de zaak waar u werkt, in de gemeente waar u lid bent. We kunnen allemaal wel dominee of evangelist of zendingen willen worden (er is trouwens wél een grote nood dienaangaande), maar de liefde vindt werk dicht bij de hand. Is er die ware liefde? De liefde tot de minste der broederen? Liefde tot een persoon die niets terug kan doen en niets terug hoeft te doen? Christus Zelf helpt toch ook hulpeloze stakkers, die Hem niets kunnen weder vergelden? De liefde is onbaatzuchtig. Zij trekt geen grenzen. Waaie de Geest van Christus toch krachtig door onze gelederen, opdat goddelijke liefde in zondaarsharten worde uitgestort, en zondaren hun harten in liefde uitstorten ten bate van de naaste!

Als we er vreemdeling van zijn en blijven, zal het deel der bokken het onze zijn. Dan zal één groot verwijt ons treffen. De Rechter zal niet zeggen: voor jullie is er geen plaats meer. De ruimte is maar beperkt. Jullie heb Ik niet uitverkoren. O nee. Hij zal hen

verwerpen. En wat is de goddelijke verwerping anders dan een antwoord op ons verwerpen van Hém? De bokken zijn geen arme slachtoffers, of stakkerds die er naast grijpen. Het zijn misdadigers. Ik ben ziek geweest en gij hebt Mij niet bezocht. Ook de bokken staan verwonderd. Maar het is de verwondering van de verontwaardiging. Ze hebben Christus nooit gezien. Ze weten van geen noodlijdende af. Ze weten van geen gebrek aan liefde af. En hiermee tekenen ze hun eigen doodvonnis. Ze hebben alleen zichzelf maar op het oog gehad. Dan zal het oordeel vreselijk zijn. Ze zijn de onschuld zelf, maar worden daarom dan ook veroordeeld. Wie schuldenaar werd, zal niet veroordeeld worden.

En belangrijk antwoord op een gewichtige vraag

Toespraak Ontmoetingsdag te Kampen n.a.v. Hooglied 1:7,8

Onze dagen kenmerken zich door kerkelijke en geestelijke verlegenheid. Een verlangen naar geestelijke opleving leeft bij velen. Men gevoelt dat de kerk leeft als onder een deksel. Er doen zich vele wangestalten voor. Er is wel leven, maar er is weinig krachtig leven. De wereld slaat bressen in de muren der kerk. Vele kinderen Gods tasten langs de wand als blinden.

Dat is de uiteindelijke kwaal. Er is dwaling en verval, maar dat komt ten diepste voort uit een geestelijke donkerheid en persoonlijke ingezonkenheid. Dat zien we hier in de tekst. De bruid mist de nabijheid van haar bruidegom. Ze kan verklaren dat haar ziel Hem lief heeft. Dat is rijk, als dat gevoeld wordt. Maat ze mist Hem. Ze weet ook absoluut niet waar ze Hem kan vinden. Haar nood is niet oplosbaar zonder een duidelijk spreken van de bruidegom. Hierin is ze Gods kerk ten voorbeeld. U zegt: Werd die liefde maar zo krachtig gevoeld onder ons, zoals deze bruid het gevoelde in haar hart. Leefde inderdaad Gods volk maar in die levende begeerte naar de gemeenschap met de Heere.

En toch wordt dat gemis door meerderen wel gevoeld. Gelukkig degene die iets kent van de bede van de bruid. Maar het moet duidelijker worden dat hier het echte gebrek ligt. Laten we ons niet op de been houden buiten Zijn gemeenschap om. Dat gebeurt zo gemakkelijk. De bruid kan dat niet. Ze werkt niet over nood heen. Ze kan niet

Hij, Die straks de Rechter zal zijn, is heden de Zaligmaker. Nog staat Hij met uitgebreide armen. Hebt ge Zijn liefde nooit geproefd? Vraag er toch om. Hij wil in liefde alles geven.

Hij geeft Zichzelf. Hij geeft een ander hart. Hij geeft liefde. Liefde als een vrucht van Zijn Geest. Hij maakt zalig. Hij geeft vrede, verzoening, eeuwig leven. En dat alles in de Naam van de Vader. Wie heeft een gevende Zaligmaker nodig? Hij wordt van het geven niet minder. En ú ook niet. U bent er zo goed mee. Wat bent u daar buiten toch nameloos arm. Het gericht komt. De boeken worden geopend. En wat zal in dat gericht een mens nog baten, als Jezus Zelf niet voor hem in wil staan?

K. Hoefnagel.

tevreden zijn, tenzij dan dat de bruidegom tot haar spreekt en Zichzelf aan haar verklaart. "Zeg mij aan, waar Gij leert...." Ze wacht op dat spreken van de bruidegom. Gods kerk kan slechts daarmee tevreden zijn. Ik heb het zelf uit Zijne mond gehoord.

Haar bruidegom weidt een kudde. Ze vraagt in 't bijzonder waar Hij deze kudde leert in de middag. De middagzon brandt en mat af. De schapen hebben het zwaar te verduren onder dat alles. Deze Herder weet hoe Hij de Zijnen beschutten zal tegen aanvechting en benauwdheid, tegen bestrijding en verdrukking. Gods kerk kent deze dalen van dorst en dorheid. Christus weet echter ook in dure tijd en hongersnood Zijn strijdende en lijdende volk te sterken. Ongetwijfeld heeft ook de bruid behoefte aan schaduw en bescherming in de strijd des geloofs.

Want, de nabijheid van deze herder en bruidegom is niet alleen heerlijk, maar ook noodzakelijk. Ze vraagt immers: "Waarom zou ik zijn als een, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen?" hiermee doelt ze op andere herders. Hier moeten we de tegenstanders onder verstaan. De dwaalleraren, die er toen en nu waren. Er zijn andere groepen, richtingen, godsdiensten, stromingen, ook nu. Zo makkelijk verliezen we het onderscheid tussen waar en vals uit het oog. Paulus heeft gestreden tegen hen die het evangelie verduisterden. Ook in onze dagen moet er gestreden worden voor het geloof, eenmaal de heiligen overgeleverd. In en buiten de kerk. Teveel om op te

noemen. Duizenden worden meegetrokken in de draaikolk van valse religie of van een schijn-godsdienst.

Deze bruid krijgt antwoord op haar vraag. Zij wordt genoemd de schoonste onder de vrouwen. Hiermee wordt de heerlijkheid van de kerk geroemd. Een kind van God is de rijkste en de schoonste onder de mensen. Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig. Toch had deze bruid geklaagd over haar volkomen gebrek aan schoonheid. Ze is zwart, de zon heeft haar beschenen. Maar de schoonheid, hier genoemd, is haar toegerekend vanuit Christus. Schoon vanwege Zijn werk aan en voor haar. Alle schuld bedekt, alle zonden vergeven, alle zwakheden gesterkt door haar Zaligmaker. Als deze kerk op haar plaats is, praat ze met haar schoonheid. Helaas wordt deze hoge stand vaak gemist.

Op de vraag, waar ze toch wel haar ziele-bruidegom vinden kan, krijgt zij ten antwoord: Indien gij het niet weet, zo ga uit op de voetstappen der schapen...." Al kunt ge de Heere Jezus niet dadelijk persoonlijk vinden en al blijft Zijn tegenwoordigheid verre, toch zijn er wel aanwijzingen, die voeren naar Zijn legerplaats. Om haar heen staan de voetstappen der schapen. Dus: zoek de schapen, dan vindt ge ook de herder. Dat is waar! Zoek Gods volk en ge zult ook de weg tot God aantreffen. Blijf niet bij die voetstappen staan, staart u niet blind daarop, hetgeen vaak gebeurt, maar ga uit op die sporen. Wie goed onderscheidt bij het licht der Schrift, ziet die sporen. Deze moeten gevolgd worden. Er zijn plaatsen, waar de kudde eenmaal legerde, bijvoorbeeld bij het kruis. Maar door heel het Woord staan die voetsporen. In de woestijn en door de Rode Zee, in het dal van Achor en in het Mesech der ellende. We worden vermaand tot het Woord te gaan. Het Woord van God is als middel in Gods hand een leidsman tot Christus. De Heere zegt: Dit is de weg, wandel op dezelve.

Maar deze voetstappen staan wellicht ook in uw eigen omgeving. De herinnering aan een biddende moeder of aan een godzalig lid van de gemeente. Hopelijk staan die sporen ook in uw boekenkast, waar ge de onfeilbare tekenen van Gods genade verklaard vindt door Gods knechten van toen en nu. Let goed op die speciale voetstap! Kijk of het de goede is. Er staan ook andere sporen, die het niet zijn. Daarbij zijn er ook plaatsen, waar deze sporen niet staan. In de stadions en in de disco's zijn ze niet. Aangrijpend is het

dat het slechts voetstappen zijn.

De schapen zelf zijn er niet meer; alleen de sporen getuigen van hun tegenwoordigheid van eertijds. Gelukkig zijn er nog kinderen Gods, maar hun getal is niet groot. Het zijn de sporen slechts, maar ze staan er toch niet voor niets. Hoe zochten de vrouwen en de discipelen rond het graf elkaar niet op. Moge zo ook thans Gods volk zoeken naar de tekenen van Gods gunst in deze tijd.

Tenslotte zijn er de woningen der herders. Denk maar aan apostelen en profeten. Ook deze vinden we in de Schrift. We worden heengewezen naar de betrouwbare getuigen van Gods nabijheid. Waar deze mensen en deze sporen zijn, daar is de herder niet verre. Hoe dus in onze tijden, die donker zijn? Is uw gemis ook als dat van de bruid, die het om de herder, om de

bruidegom te doen was? Gevoelt en beleeft de kerk des Heeren dat nu als haar diepste nood? Het moet eerst nood worden, steeds meer. We moeten eerst al onze bezittingen buiten Hem kwijt raken. "Indien gij het niet weet...." Ach, velen weten het nog zo goed. Ze zijn nog niet toe aan die raad des Heeren. Zij kunnen zichzelf nog best helpen. "Indien gij het niet weet!" Er zijn er die het echt niet meer weten. Die geen weg meer zien. Ze dwalen als een verloren schaap. Voor hen is deze raad. De weg naar de herder is er. De Heere is te vinden. Hij is dichtbij dan u denkt. Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem want Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven. Waarom? Niet omdat wij zo zoeken, maar omdat Hij zoekt. Daar ligt het leven; daar ligt de hoop. Zo zal Hij Zich openbaren: "Ik ben het Zelf!"

Ds. P. Roos.

Opwassen in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus

Deze woorden zijn genomen uit de tweede brief van de apostel Petrus. Eens sprak de Heere Jezus tot deze discipel: "Als ge eens bekeerd zult zijn, zo versterkt uw broeders". Petrus was een man die het geleerd had in zijn leven. Wat stond het diep in zijn ziel ingegrift, dat hij door genade alleen was zalig geworden. Wat heeft Petrus het in zijn leven diep moeten leren, dat zalig worden enkel genade is. Hij heeft dat woord moeten spellen in zijn leven. Wat was Petrus voortvarend. Altijd haantje de voorste. Hij dacht dat hij het allemaal wel kon en wist. Als de Heere Jezus Zijn aanstaande lijden en sterven bekend maakt, dan is het Petrus die voor Hem springt en zegt: "Heere, dat zal u geenszins geschieden". Al zouden ze allen aan u geërgerd worden, ik geenszins, Heere". Wat stond Petrus hoog met zichzelf. Wat had hij hoge gedachten van zichzelf, maar wat heeft hij in een weg van tranen en droefheid moeten leren.

Wat heeft de apostel Petrus het met schade en schande moeten leren op de school van de H. Geest. Hij die zo hoog stond met zichzelf moest diep vallen. Petrus die meende dat hij nooit aan zijn Meester geërgerd zou worden kon in hof van Gethsemané nog niet één uur met Hem waken. Bij de zaal van het hogepriesterlijk paleis durft hij het te bestaan zelfs met vloeken en eedzweren uit te spreken "Ik ken die Mens niet!" En toen die blik van de

Heere Jezus om nooit te vergeten. Hij ziet die ogen van zijn Heiland nog voor zich. Daarin lag droefheid vanwege het snode verloochenen van Petrus maar ook tere liefde. Daaruit sprak tot Petrus: "Petrus, al zeg jij dat je Mij niet kent, Ik ken je wel en Ik ga voor je de dood in". En dat heeft Petrus gebroken: "en naar buiten gaande weent hij bitterlijk". Maar dan die morgen der opstanding, wanneer de opgestane Levensvorst Zijn afgedwaald schaap weer op zoekt en terecht brengt. Daar in die ontmoeting tussen Petrus en de opgestane Levensvorst hebben woorden van vergeving en verzoening geklonken. Wat een lessen heeft Petrus daar op de school van de H. Geest ontvangen. De broeders versterken, dat was de roeping van Petrus en dat heeft hij door Gods genade ook gedaan. Dat heeft Petrus gedaan met zijn lippen en met zijn pen. Wat is hij de broeders en de kerk tot vandaag aan de dag tot zegen geweest. Hoe heeft hij ze in zijn brieven niet aangespoord om te waken en te bidden, want hij wist, hoe gewillig de geest kan zijn, maar hoe zwak het vlees is. Daarom spoort hij de broeders aan: "Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd. Zijt nuchteren en waakt, want uw tegenpartij gaat rond als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou kunnen verslinden". Petrus had het bij ondervinding. Zo is ook onze tekst een

opwekking van de apostel Paulus om op te wassen en toe te nemen in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus.

We luisteren naar het apostolisch vermaan: *"Wast op in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus"*. Opwassen, dat is groeien. Maar wil iets groeien, dan moet er eerst geplant of gezaaid zijn. Iets wat dood is, kan niet groeien. Zal er van geloofsgroei sprake zijn, dan zal eerst leven aan de ziel geschonken moeten zijn. U kunt niet opwassen, als het zaad der wedergeboorte niet in uw hart gevallen en tot wasdom gekomen is. Dan bent u nog dood in de zonde en de misdaden. Je kunt een paal in de grond slaan, maar die groeit niet. Leg steentjes in de vruchtbaarste grond en het steentje zal niet groter worden. Maar zaait u een tarwekorrel in de grond dan zal ze uitspruiten en een halm en een bloem voortbrengen.

Als dat nu van u geldt, dan gaat de wekroep nog tot u uit: *"Ontwaakt, gij die slaapt en staat op uit de dood"*. Dan wordt u opgeroepen tot geloof en bekering. Je kunt een dode nu wel allerlei eigenschappen van het leven toeschrijven, maar daarmee is de doodstaat nog niet opgeheven. Je kunt de mensen die in geestelijk opzicht dood zijn wel als levenden beschouwen, maar ze blijven doden. Ze hebben nog nooit gezien in welke doodstaat ze voor God verkeren. Ze zijn nog nooit door het werk van de H. Geest ontdekt aan hun zonde en verlorenheid. Nodig is de levendmakende werking van de H. Geest. Bidt om de doorwerking van de H. Geest, die het hart vermurwt; die levend maakt wat dood is en die in de wil nieuwe hoedanigheden uitstort, zodat de wil die niet wilde metterdaad wil. We moeten in de prediking eerlijk behandeld worden. Als we de blinde ziende noemen en de dode levend, dan bedriegen we elkaar voor de eeuwigheid.

Het geldt dus niet zonder onderscheid, als de apostel Petrus hier opwekt om op te wassen. Hij richt zich tot de levendgemaakten. Dat zijn zij in wie het zaad der wedergeboorte gevallen is. Dat zijn zij, van wie in de gelijkenis van de zaaier gezegd wordt, dat het zaad ook viel in de goede aarde. Alleen zij kunnen opwassen en groeien. Als Petrus dus spreekt over een opwassen dan spreekt hij tegen hen, in wier leven het goede zaad gekomen is en die door Gods Geest wederomgeboren zijn. Er is waarachtig leven in hun ziel gekomen. In het begin o zo

teer; o zo klein. We worden ook in geestelijk opzicht niet als volwassenen geboren. Daarin gaat de Heere ook de natuurlijke weg: eerst het kruid, dan de aar en daarna het volle koren in de aar". In zekere zin kan van groei geen sprake zijn. Als we 'genade' opvatten in de zin van vrije genade, liefde van God tot Zijn volk, is er geen groei. Wie in Christus is, is een nieuw schepsel. Daar is van geen klein of groot, beginnend of gevorderd sprake. Elke wedergeborene is een kind van God en is volkomen gerechtvaardigd en volkomen geheiligd. God ziet Zijn volk in Christus volkomen heilig, zonder vlek of rimpel. Al is er voortgang op de levensweg, al is er toename in de genade en verdieping in het geloof en versterking in de liefde, dat doet mij niet toenemen in de genade bij God. En ook als mijn geloof kwijnt en de liefde inzinkt en de hoop verflauwt blijft de liefde Gods tot Zijn volk onafgebroken. "Ik heb u lief gehad met een eeuwige liefde, daarom zijt gij o kinderen Jakobs niet verteerd". Die liefde is eeuwig in zijn duur, maar ook eeuwig in zijn volheid. God heeft reeds de Zijnen volmaakt lief en zij zijn volkomen gerechtvaardigd door de gerechtigheid van Zijn Zoon Jezus Christus. Er zijn maar twee mogelijkheden: of we zijn helemaal gerechtvaardigd of we zijn het in het geheel niet. We liggen of voor Zijn rekening of we zijn nog in onze zonden; we zijn of in Christus of we zijn nog in Adam. Een derde mogelijkheid is er niet en als we in Christus zijn dan zijn we in Hem ook volmaakt. Daarom kan de apostel tot de gemeente van Kolosse zeggen: *"Gij zijt in Hem volmaakt, die het Hoofd is van alle overheid en macht"* (Kol. 2:10). Maar hoewel het enerzijds vast ligt in God, is het in het leven van de zondaar aan wisseling onderhevig. Ondanks het feit, dat de apostel Paulus mocht weten, dat de liefde Gods tot hem volmaakt is, zegt hij op een andere plaats: *"Niet dat ik het alrede gekregen heb, of alrede volmaakt ben, maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht"*, terwijl hij er direct aan toevoegt: *"Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dat gevoelen"*. Allen die volmaakt zijn moeten gevoelen, dat zij niet volmaakt zijn, maar moeten jagen naar het wit tot de prijs der roeping Gods. Of laat ik het met andere woorden zeggen: het kind moet knaap, de knaap jongeling en de jongeling man en de man vader in Christus worden.

Het ligt toch in de natuur van het leven, dat het groeit. Met leven dat niet

groeit, daarmee is iets mis. Als onze kinderen groeistoornissen vertonen, dan maken ouders zich ongerust en gaan ze ermee naar de dokter. Waar de groei gemist wordt, daar kunnen ernstige gevolgen uit voortkomen. Dan wordt er naar de oorzaak gezocht. Krijgt het niet voldoende voeding binnen of zijn er afwijkingen, die de groei belemmeren? Blijft het kind in de groei achter dan maakt het moederhart zich zorgen. En terecht. We moeten ook oppassen voor al te snelle groei. Een kind kan ook uit zijn krachten groeien. De groei van een lichaam kan zo snel gaan, dat alle krachten aan het lichaam onttrokken worden en het lichaam verzwakt. Nodig is een geleidelijke groei, dat is verreweg het beste.

Zo is het ook in Gods orde bij het leven van Gods kinderen. Waar leven is moet ook groei zijn. Is dat beginsel van het nieuwe leven in u aanwezig? Heeft het zaad van Gods Woord ook een plaats in uw leven? Of houdt u zich op de been met wat uitwendigheden. De vorm is wel in orde, maar het leven ontbreekt. Als dat zaad der wedergeboorte ontkiemt in uw hart, dan komt er een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Dan komen er werkzaamheden aan de troon er genade. Dan komt er dat hartelijke verlangen om de Heere te mogen dienen en kennen. En al durft u dan nog niet uit het bezit te spreken, het verlangen is er.

Nu is het nodig, dat dat zaad groeien gaat en sterker wordt; dat het opwast. Als dat beginsel van het nieuwe leven in u gevonden wordt, dan komt de aansporing van de apostel Petrus vanmiddag ook tot u: *wast op! Er moet groei zijn. Innerlijk moet u sterker worden. Meer en meer moet u leren van genade en de kennis van de Heere Jezus. "En, als nieuwgeboren kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen"*. Je komt op de huisbezoeken mensen tegen, waar je het ene jaar na het andere dezelfde dingen hoort. Ze komen niet verder. Het blijft allemaal maar hetzelfde. Ze blijven in de kinderschoenen staan. Er is geen vordering op de weg des levens. En stilstand, zegt een spreekwoord, is achteruitgang. Is er nu nooit eens een bevestiging? Is er nu nooit eens een bemoeiding? Teert u nog altijd op hetgeen vroeger eens gebeurd is?

Opwassen in de genade

Sommige mensen denken wel eens, dat opwassen in de genade is, dat je al

groter en al heiliger en al wijzer wordt. Nee, groeien in de genade is niet, dat we in onszelf al groter worden. We zeggen wel eens: wij brengen onze kinderen groot en we zijn verblijd, als we ze zien opgroeien. Maar de Heere maakt Zijn kinderen klein. Genade en groot worden zijn innerlijk tegenstrijdig met elkaar. Genade maakt niet groot maar klein. En als we die ootmoed en die verootmoediging niet kennen, dan hebben we nog nooit beseft, wat genade is.

Om toe te nemen in de genade moeten wij er met al onze hoogheid en grootheid aan. Wij zijn vijand van genade. We zijn rechthebbende mensen en we zoeken allen met onze eigengerechtigheid voor God staande te kunnen blijven. We leven nog zo uit het verbroken werkverbond, waarin voor de niet-gevallen mens gold: "Doe dat en gij zult leven". Maar ook ondanks dat dat werkverbond verbroken is en we langs die weg de zaligheid niet kunnen beërven zoeken we toch nog altijd in de weg van de werken der wet zalig te worden. Eertijds leefde ik zonder de wet", zegt Paulus, maar toen de wet in mijn leven gekomen is, ben ik gestorven".

Als er een geweest is die geleerd heeft wat genade is dan is het de apostel Paulus wel. Hij kon roemen in zijn uiterlijke verbondsvoorrechten. Hij had het er nog aardig vanaf gebracht. In de Filippenzenbrief somt hij zijn voorrechten op: "Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van Israël, uit de stam van Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëen, naar de wet een farizeër, naar de ijver een vervolger der gemeente; naar de rechtvaardigheid die in de wet is onberispelijk" (Fil. 3:5,6). Maar toen de wet in zijn leven gekomen is, is de zonde levend geworden en hij is gestorven. De wet heeft de grote Paulus geveeld, zodat er van zijn deugden en voortreffelijkheden geen draad meer overbleef. Toen is Paulus met voortreffelijkheden onderste boven gegaan. "Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja gewis, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik alle dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen" (Fil. 3:7,8).

Zo heeft Paulus in zijn leven geleerd, wat genade is. En zo heeft ook Petrus het moeten leren, die met al zijn ijver en voortvarendheid heeft leren inzien, dat hij een grote dwaas is. En zo leren

al Gods kinderen bij aanvang en bij voortgang. En die les is niet in een keer geleerd. Want die farizeese zuurdesem doet zich telkens weer gelden. Dat hoogmoedige hart steekt telkens weer de kop op. Dat is een hele leerschool voor een mens om het woordje 'genade' te leren spellen. Dat wil zeggen: onverdiende gunstbewijzen. Dat er nu niets van de mens bij in aanmerking komt. Hij moet het op de school van de H. Geest leren: "Uit genade zijt gij zalig geworden en dat niet uit u het is Gods gave". Opdat er alleen maar een roemen zou overblijven in God. Dan moeten ze die les wel eens iedere keer weer leren. Als een onderwijzer zulke hardleerse leerlingen had, dan gaf hij gauw de moed op. Maar die grote Profeet en Leraar neemt ze op Zijn school en Hij onderwijst hen in de dingen van Zijn koninkrijk. Onvermoeibaar!

Opwassen in de genade. Dat is jezelf meer en meer als zondaar leren kennen en je meer en meer voor Gods aangezicht verootmoedigen. Maar ook meer en meer als zo'n arme zondaar, als een smekeling aan de troon der genade komen om bij de Heere vergeving en barmhartigheid te zoeken. Opwassen in de genade is hoe langer hoe meer verstaan, dat we niets verdiend maar alles verbeurd hebben. Maar ook steeds meer oog krijgen voor de onverdiende gunst van God, die Hij aan schuldigen bewijst. Opwassen in de genade is: jezelf hoe langer hoe meer Gods oordeel waardig keuren, maar nu de toevlucht nemen tot Hem die onder het oordeel geweest en die het voor de Zijnen heeft weggenomen.

Opwassen in de kennis

Opwassen in de genade maar ook in de kennis. Die zijn niet van elkaar los te maken. Opwassen in de genade en de kennis hoort bij elkaar. Hoe meer kennis we ontvangen van de Heere Jezus des te meer we de genade beleven. Dat is maar niet een verstandelijk kennen, hoewel het niet buiten het verstand omgaat. Nee, het is praktische kennis; geloofskennis; kennis door ondervinding verkregen. Het is een geheiligde kennis. We krijgen dan verstand van God en goddelijke zaken. We ontvangen dan steeds meer een bevindelijke kennis van wie we zelf zijn maar ook wie God is, en ook wie de Heere Jezus is. Wie Hij voor verloren zondaren wil zijn. We worden ingeleid in de verborgenheden van Zijn koninkrijk. De kennis die we nodig hebben is, is de kennis van Gods

heil. Ook daarin moet een mens verdere dingen maken. Is dat niet het euvel in het leven van Gods kinderen, dat er zo weinig kennis is. "Mijn volk gaat verloren, omdat het geen kennis heeft". Moet de apostel de Hebreëen niet verwijten: "Vanwege de tijd behoort gij leraars te zijn, maar gij hebt wederom van node, dat men u lere, welke de eerste beginsel en zijn van de woorden Gods; en gij zijt geworden als die melk van node hebben en niet vaste spijs. Want een iegelijk die der melk deelachtig is, die is onervaren in het woord der gerechtigheid; want hij is als een kind. Maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewooneheid de zinnen geoefend hebben tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads" (Hebr. 5:12-14).

Is dat ook vaak niet de oorzaak van veel duisternis en veel onvastheid in het leven van Gods kerk, omdat de kennis ontbreekt. De prediking van het Evangelie heeft niet alleen tot doel om de ogen der blinden te openen en hen uit de macht en de heerschappij des duivels te verlossen. Zeker, het is groot, als de Heere in uw leven gekomen is met de levendmakende kracht van Zijn Woord en Geest. Maar we mogen daar niet bij blijven staan. Het is groot, als de Heere het wonder van de wedergeboorte heeft willen werken in uw leven, maar er is meer. We mogen niet in de kinderschoenen blijven staan, maar ook is nodig vergeving van zonden te ontvangen en een erfdeel onder de geheiligden.

Er is ook onder Gods kinderen nog zoveel blijven steken in de eerste beginselen, waarbij we leven bij een bemoediging en een vertroosting. De Heere heeft wel eens tot ons hart gesproken en we hebben wel eens hartelijk mogen bidden. Het Woord is wel eens voor ons open gegaan en we mochten daarin de troost van het evangelie ondervinden. Maar daarin ligt zo weinig vastheid en zekerheid. Gelukkig treffen we ze nog aan, in wie de vreze des Heeren gevonden wordt, maar als het erom gaat: weet u nu voor Zijn rekening te liggen. Kunt u sterven? Weet u dat uw zonden vergeven zijn, dan staat de wagen stil. Ach, dan zijn we vaak aan de baren der zee gelijk. Er is zo weinig vastheid en zekerheid. Ze worden op de levensweg opgehouden en er zijn er zo weinigen die komen tot de volle zekerheid des geloofs. Zij kunnen en mogen spreken van bemoedigingen en vertroosting. Hun ogen zijn waarlijk geopend voor de werkelijkheid van

hun bestaan. Maar er is geen verder komen. Er is geen voortgang op de levensweg.

Is de zaligheid u nader gekomen dan toen gij tot geloof kwaamt? En die genade en kennis concentreert zich op de Heere Jezus. Petrus spreekt over de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Dan ligt er in de namen van de Heere Jezus al zoveel onderwijs opgesloten. Hij is Heere. Dat is Zijn opstandingsnaam. Bij Zijn opstanding heeft God Hem een naam gegeven boven alle naam, voor wie alle knie zich zal buigen en alle tong zal belijden, dat Hij Heere is en Christus. Hij heeft recht op het leven van Zijn volk. Hij heeft ze gekocht en betaald en dan maar niet met goud of zilver maar met Zijn dierbaar bloed. Ze zijn verlost uit de heerschappij des duivels en ze zijn gebracht onder het genaderegiem van Koning Jezus. Hij is de wettige Eigenaar van Zijn volk. Ze behoren Hem toe en niemand zal ze uit Zijn hand rukken. Zij liggen voor eeuwig vast onder Zijn heerschappij en geen duivel en hel kan meer aanspraken op hen maken. Wat ligt daar een troost in, dat Hij Heere is.

Zaligmaker is Hij ook. Niet alleen om te weten, dat er een Zaligmaker is, maar om Hem nu ook te kennen tot zaligheid. Dan hebt u Hem ook nodig gekregen. Dan hebt u Hem in uw nood en in uw verlorenheid gezocht. Wat is het dan een onuitsprekelijk wonder, dat Hij uit Zijn hoge hemel is afgedaald naar deze lage wereld om zondaren in hun verlorenheid op te zoeken. Maar om het nu ook persoonlijk te weten, dat Hij u heeft opgezocht en opgeraapt uit uw diepe verlorenheid. Hij heeft daarvoor die diepe weg van vernedering moeten gaan. Hij is er de dood voor ingegaan. Hij heeft Zijn bloed ervoor gestort. Hij heeft er de toorn van God over de zonde voor moeten ondergaan. Hij is weggezonden in de diepte van de verlorenheid om mij, diepschuldige zondaar, daaruit op te halen. Hij is Zaligmaker en zalig maken is verlossen van het grootste kwaad en brengen tot het hoogste goed.

Nu van deze Zaligmaker moeten Gods kinderen als het goed is steeds meer weten en ondervinden. Hem te kennen moet altijd weer de begeerte van het hart zijn. Om het met Paulus uit te drukken: "Dat ik Hem kenne en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap van Zijn lijden, Zijn dood gelijkvormig wordende. Nee,

dan blijft het maar niet bij een objectieve beschouwing van deze zaken, maar dan wordt het subjectief beleefd. Dan krijgen we gemeenschap aan het lijden van Christus en wie gemeenschap heeft aan Zijn vernedering zal ook gemeenschap hebben met Zijn verhoging. Dan buigen we met Christus onder het recht Gods, omdat Hij daaronder gebogen heeft. Maar dan zijn we Hem ook gelijkvormig in Zijn opstanding. Dan gaan we met Hem de dood in om met Hem ook weer op te staan tot een nieuw leven.

We leren Hem ook kennen als Profeet en als we leven uit de profetische bediening van Christus, dan onderwijst Hij ons in de verborgen raad en wil Gods aangaande onze verlossing. Hij leidt ons in in onze ellende, maar Hij geeft ook de verlossing in Christus te zien, maar onderwijst ons ook in de dankbaarheid. En als Hij dan voor ons geloofsoog oprijst als die enige Hogepriester, die Zichzelf opgeofferd heeft aan het hout des kruises op Golgotha. We leren Hem kennen als Borg en Middelaar, die Zijn gezegend lichaam aan het kruis heeft laten nageven om ons van de toorn van God over de zonde te verlossen. Wat is het ook noodzakelijk om Hem in Zijn priestertelijke bediening te leren kennen, dat Hij in mijn plaats Zich voor Gods aangezicht onder het oordeel gesteld heeft om mij daarvan te bevrijden. Wie zal hier ook maar enigermate de rijkdom en de heerlijkheid van deze Christus kunnen uitstellen en onder woorden kunnen brengen. Maar Hij is ook onze eeuwige Koning, die ons beschermt en bewaart.

Om Hem dan ook te leren kennen als de drieënige God, de Vader, de Zoon en de H. Geest. De Vader die het verlossingsplan heeft uitgedacht. De Zoon die Zich borg gesteld heeft tot een Middelaar en Verlosser en de H. Geest die het toepast aan zondaarsharten. Maar om dan weer teruggeleid te worden tot de nooit begonnen eeuwigheid, waar de Vader een weg uitgedacht heeft om verloren zondaren te behouden. Dan worden we teruggeleid tot in het welbehagen Gods, dat opwelt uit het Vaderharte Gods. Als een ziel daarin onderwezen wordt en daarin teruggeleid wordt, wat ligt dan de zaligheid onwrikbaar vast. Het ligt vast in de eeuwige verkiezende liefde des Vaders. En omdat er nu bij de Vader geen verandering of schaduw van omkering is, zullen ze nooit meer verloren gaan, want ze zijn gegraveerd in Zijn beide handpalmen.

Daar komt een mens toch nooit op uitgekeken en over uitgedacht. Ik zou nog wel door kunnen gaan. Hem kennen als de Goede Herder, als de Ware Wijnstok, als het Brood des levens. In al de heerlijkheid van Zijn Persoon en werk Hem kennen. In Zijn deugden en eigenschappen.

Om dan ook van Zijn genade te leven. Het wonder voor ons persoonlijk zien en beleven, dat Hij de hoge hemel heeft willen verlaten om zondaren te redden. De genade, dat Hij arm wilde worden om ons rijk te maken. De genade, dat Hij Zich tot in de dood heeft willen vernederen en dat Hij het verdragen heeft, toen Hij door God verlaten werd, opdat wij tot God zouden gaan en nimmermeer van Hem verlaten worden. Die genade, die volheid van genade, moet een kind des Heeren almeer leren verstaan en zo in deze dingen opwassen. Wat mogen we Hem voorstellen in Zijn noodzakelijkheid en dierbaarheid, in Zijn gepastheid en in Zijn schoonheid. Maak het volk des Heeren maar jaloers. Toon de schatten maar die in deze Heere Jezus gelegen zijn. Houdt de banier maar hoog, dan zal de Heere voor de volgelingen zorgen die zich onder die banier scharen. Laat ze iedere keer maar gevoelen, hoever ze beneden de maat leven. Hoeveel meer er te vinden is in deze Borg en Zaligmaker. Want dat is toch de spijs voor de ziel en het brood voor het hart. Dat wil de Heere ook tot zegen doen zijn voor de onbekeerden. Laat ze ieder maar gevoelen, hoe arm en rampzalig een leven is buiten God zonder Christus.

Nee, dan mag de wedergeborene niet bij het begin blijven staan. Natuurlijk mogen we het begin ook niet overslaan. We zullen het altijd moeten vasthouden: "*Tenzij iemand wederom geboren wordt, Hij kan het koninkrijk Gods niet zien*". Laten we niet met een minimum aan kennis en genade volstaan. Een kind des Heeren mag er geen vrede bij hebben, als hij altijd maar in de kinderschoenen blijft staan. Nee, er moet een opwassen zijn. Niet altijd genoeg hebben aan melk. Zover wil de Heere ons brengen, dat we vaste spijs gaan begeren en die ook echt nodig hebben. Daar moet het heen.

Dat, volk des Heeren, is uw roeping in dit leven. We reizen naar de dag van Christus' wederkomst. "Nu dan, hoedanigen behoort gij dan te zijn in heilige wandel en godsvrucht. Benaarstigt u dan, dat ge onbevlekt en onbestraffelijk van Hem moogt bevonden worden. Wast dan op in de genade en ken-

nis van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus". Als de Bruidegom straks komt, dan moeten we Hem toch kennen, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is.

Voor een positie op aarde doen we heel wat. We leren ervoor; we proberen allerlei kennis te vergaderen. Zouden we dan traag zijn met het vergaderen van genadekennis? Zouden we onze ziel verwaarlozen? Dat kan toch niet. En zeker niet, dacht ik, als de liefde Gods in onze harten uitgestort is. Als we in beginsel iets hebben mogen zien, van Wie Hij nu is, de Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Liefde doet toch verlangen naar kennis. Liefde verlangt toch altijd meer beleving van de liefde?

Maar er zijn zoveel dingen die de groei in de weg staan en de wasdom belemmeren. Er is wat verachten in de genade. Zonde, aardsgezindheid, wereldgelijkvormigheid, materialisme, de beslommingen van het leven hier en de zorgen voor ons bestaan. Al die dingen kunnen ons in geestelijk opzicht doen versralen en verarmen. Daarom hangt met de oproep om op te wassen ook samen de vermaning om ons te reinigen van alle besmetting des geestes en des vleses. Ja, wat Petrus in dit hoofdstuk al gezegd heeft: in heilige wandel en godzaligheid te leven.

Dan blijft het kennen en het profeteren in deze bedeling nog onvolkomen en met zonde bekleet. Dan zullen we in dit leven nooit komen tot de volle kennis van God en Christus. Laten er dan jaren mogen voorbijgegaan zijn, dat de Heere laat wassen, dan moet de verstgevorderde in de genade nog zeggen, wat weet ik er nog weinig van. Dan blijven we zolang we in dit leven zijn nog maar een kind in verstand. Het dieplood heeft nog de grond niet bereikt van de afgronden van de zonde en hoe meer wij opvaren op de vleugelen van de H. Geest, hoe hoger de hemel der hemelen zich verheft. En hoe nader Christus komt, des te verhevener is Zijn gestalte, des te schitterender dat oog en ik kan uitroepen: "Zulk een is Mijn Liefste, zulk Een is mijn Vriend". De meest begenadigde, de diepst ingeleide gevoelt het, dat dit oog te zwak is om te meten, dit hart te klein om het te omvatten en de verwachting rijst steeds sterker naar de tijd, als het volkomen kennen daar zal zijn en het oog zal zien, wat het nooit heeft gezien, en het oor zal horen wat het nog nooit gehoord heeft en de gedachte zal bevatten, wat nooit in haar opkwam en het hart zal gevoelen,

wat nooit werd gekend. Om dan met al de heiligen ten volle te begrijpen, welke de lengte, de breedte, de hoogte en de diepte zij en bekenne de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods. Hem nu, Die machtig is

meer dan overvloedig te doen, boven wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt, Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid in de Gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid.

B. de Romph.

Slotwoord voor de Ontmoetingsdag

Slotwoord voor de Ontmoetingsdag van Bewaar het Pand op zaterdag 20 september naar aanleiding van II Sam. 23:1a en 5a

Vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand,

Mij is verzocht een slotwoord te spreken. Van een slotwoord verwacht u dat het kort en krachtig is. Het dient het liefst een soort samenvatting te wezen en een laatste appèl, voordat de wegen uiteengaan en we van elkaar afscheid nemen.

Daarom leek het me goed om met u een ogenblik na te denken over het "levensslotwoord van David". David gaat z'n laatste woorden uitspreken. We lezen immers "Voorts zijn dit de laatste woorden van David." Als iemand op het sterfbed ligt, zijn we altijd benieuwd naar de laatste woorden. Wat gaat hij of zij nog zeggen? Door anderen wordt de vraag later gesteld: "heeft hij of zij nog wat gezegd?" Hoe goed het ook kan zijn wanneer iemand aan het einde van zijn leven nog een getuigenis geeft van de hoop die in hem is, laten we ook voorzichtig zijn met een overdreven waarde hechten aan de laatste woorden. Alsof die van doorslaggevend belang zijn voor eeuwig wel of eeuwig wee.

Een vraag, die u en mij wel bezig mag houden is: "wat zullen mijn laatste woorden zijn?" Voor velen is het slotwoord: "ik heb ieder het zijne gegeven, ik heb nooit gekke dingen gedaan, ik heb altijd m'n best gedaan, m'n kinderen het goede voorgehouden, ik ben altijd voor de waarheid geweest, ik ben gedoopt, ik deed belijdenis, ik ging naar de ontmoetingsdagen..." De bedoeling van zulke woorden is uit te laten komen dat het met ons wel goed zal aflopen. Maar heeft u soms ook nog iets goeds van de Heere te zeggen? Denk er toch aan, als u meent dat er van u zoveel goeds is te vertellen, dat al onze werken door vuur verbrand zullen worden. Alleen Gods werk houdt stand! Alleen het werk van Christus in het hart en leven van een arme zondaar kan en zal voor God

bestaan. Al onze, ook onze laatste woorden, zijn niet in staat de gerechtigheid voor God te bewerken.

Daarom is het nodig in dit leven van dood levend en van een vijand van God een vriend van vrije genade te worden. Daar wist David van. U ook? Weet u ook dat alleen Gods werk stand houdt? Het bijzondere van Davids levensslotwoord is dat het precies aansluit bij zijn levenswoorden. Hij spreekt geen andere taal dan in z'n psalmen. Leest u hoofdstuk 22 en 23 maar door. Daar lees je heel het leven van David in. Het is een en al getuigenis van wat de Heere deed, sprak en gaf. Zijn sterfpsalm is in overeenstemming met levenspsalmen. Zo mag hij in deze sterfpsalm getuigen van de toekomst, die vastligt in de Koning der koningen, de grote Davids Zoon. "Daar zal een Heerser zijn over de mensen, een Rechtvaardige, een Heerser in de vreze Gods." Zo alleen kon David de toekomst in. Want om Christus' wil kan en wil en zal de Heere bij het naderen van de dood volkomen uitkomst geven. Als David zijn levensslotwoord uitsprekt, mag hij van die Messias getuigen en dan schiet er van David niets over. Leg daar uw leven eens naast. David zegt het heel eerlijk: "hoewel zijn huis alzo niet is bij God..." Dit is een belijdenis van zijn zonde, zijn schuld en onwaardigheid. "Mijn thuis", dat is hijzelf, dat is zijn levenshuis. "Mijn leven is een vuile bron van wanbedrijven." Er zijn openbare zonden van David, die ieder na ons, direct kan weergeven: de zonde met Bathseba en Uria, en de volkstelling. David zegt echter in psalm 25: "Sla de zonden nimmer ga, die mijn jonkheid heeft bedreven..." Hij spreekt van jeugdzonden, die wij niet weten, maar die hij zelf wel als schuld voor God leerde kennen en belijden. Denk ook eens aan Psalm 51, waarin hij erkent dat hij niet alleen zonde deed, maar zonde is. Hij is in zonde ontvangen en geboren. David zag ook zo graag z'n kinderen wandelen in de wegen des Heeren.

Hoor maar... "Kom kinderen, hoort

naar mij, neemt mijn getrouwe raad in acht..." David moet echter in zijn levensslotwoord zeggen met smart dat ook zijn huis en gezin alzo niet is bij God. Over het woordje "alzo" moeten we niet heenlezen. Hij sluit daar aan bij het voorafgaande. Daar had hij zo mogen getuigen van het wonder van genade dat hij als zoon van Isal, van zo'n nederige afkomst (Obed, Boaz en Ruth) gezalfd was tot koning. Daarin ziet hij enkel Gods verkiezende liefde. Wat een goedheid Gods ziet hij als hij omziet in z'n leven. God was wel met mij en mijn huis, maar juist daartegenover zegt hij nu "alzo". Juist tegenover zoveel weldaden, had het zo anders moeten zijn. De Heere was het zo waard. Nu is het helaas dat hij moet zeggen: "mijn huis is alzo niet bij God". Dan is er bij David enkel beschaamdheid. David zet echter geen punt achter deze beschamende constatering. Ja, van zijn kant had er een punt moeten staan. O, stel toch eens voor dat er na de zondeval in Gen. 3 een punt had gestaan. Dan hadden we niets te zeggen gehad. Dan was het ook voor David en voor ieder voor eeuwig verloren geweest! Dan had alleen gezegd kunnen worden: "eigen schuld".

Dit alles nu is voor David het grote wonder; hij kan er aan het einde van z'n leven maar niet overuit gedacht en gewonderd raken! Het is ook niet om klein te krijgen dat er een "nochtans" volgt! Werd dit ook voor u persoonlijk een wonder? "Hoewel ik niet naar God vroeg, hoewel ik niet naar Hem omkeek, hoewel ik een en al vijandschap wat tegenover Hem, hoewel ik alles verzondigde... nochtans heeft Hij mij gespaard en bewaard, met zegen omringd, met Zijn Woord mij toegesproken en met Zijn bemoeienissen nagewandeld."

David vat dat alles samen in het verbond. Dan is verbonddmatig spreken helemaal niet verkeerd. In tegendeel! Sommigen denken, als David spreekt van het verbond, dat hij daarbij aan het genadeverbond denkt. Anderen spreken hier van het davidisch verbond. Het huis van David, waaruit de Messias, de grote Davidszoon zou voortkomen. In ieder geval mag David getuigen dat God de God is van het verbond. Christus is het centrale, waar alles omdraait, het geheim, de beloofde Middelaar van het verbond. Het is een eeuwig verbond. De grondslag ligt in de drieënige God. David roemt van dit verbond. Het is in alles wel geordineerd. Bij ons mensen is alles een chaos. In uw en mijn leven is het wan-

ordelijke van de zonde. Maar bij God is alles in volmaakte harmonie: recht en genade, ja, de vrede wordt met een kus van het recht gegroet! Wel geordineerd is ook de weg, waarlangs God Zijn volk leidt. Wel geordineerd in de beloften, in de middelen, die Hij kiest en in de onderwijzingen, die Hij geeft. Geordineerd en... bewaard. Hij behoudt en bewaakt het. De grote Herder der schapen slaapt noch sluimert, Hij is vol zorg voor dat verbond. Hoe zien we dat niet uitkomen als Christus als Borg en Middelaar aan het vloekhout genageld is. Daar roept Hij, het beloofde Vrouwenzaad, uit: Het is volbracht. Hoe wel geordineerd is dat verbond!

David betuigt in zijn levensslotwoord dat daarin al zijn heil en lust is. Zijn heil, dat is zijn zaligheid, zijn genezing en heling. Daarin ligt zijn hoogst vermaak. Nee, het is geen koud en onbewogen getuigenis. De liefde Gods doet in zijn hart wederliefde ontvonken. Zo kan hij zijn laatste woorden uitspreken. Wat een kostelijk levensslotwoord! Er is niets van David bij, maar alles is van en over de Heere. De Heere geve, als straks onze wegen uiteen gaan, dat dit mee mag gaan en geestelijk verstaan mag worden. Zo mocht David nu aan het einde van z'n leven en daarna eeuwig zingen:

"U alleen, U loven wij..."

Dordrecht Ds. A. van de Weerd

(Om des tijds wil is dit slotwoord op de ontmoetingsdag in enkele zinnen samengevat)

Jeugdappèl LCJ

"Bidden zonder ophouden?"

Dit thema staat centraal op het Jeugdappèl van het Landelijk Contact Jeugdverenigingen Christelijke Gereformeerde Kerken, D.V. zaterdag 18 oktober 1997. Wij nodigen iedereen, jong en oud, van harte uit tot het bijwonen van deze bijeenkomst. 's Morgens beginnen we om 10.30 uur en 's middags om 14.15 uur. De middagbijeenkomst zal rond 16.00 uur worden afgesloten. Het jeugdappèl wordt gehouden in Aqua Indoor, Dalweg 181 te Soest. "Bidden of niet?" Over deze vraag denken we eerst na. Ds. L.W. van der Meij leidt dit deelthema in. Ds. A. van Ek zal onder andere ingaan op de inhoud van het gebed tijdens het tweede deelthema: "Bidden... maar wat?" De landelijke actie "Breng je burens de Boodschap" zal tijdens het morgenprogramma worden afgesloten. Bidden, jawel, maar hoe krijg je antwoord? Dit is een van de vragen die aan de orde komt in het laatste deelthema: "Bidden... en dan..." Ds. W.N. Middelkoop zal hierover spreken. Ook zal hij de dag met een kort en krachtig appèlwoord afsluiten. In het middaggedeelte staat ook een forumbespreking op het programma. In de pauze zijn er diverse activiteiten. Naast ontmoeting, zang en het bezoeken van de informatiemarkt is er gelegenheid om aan de workshop over orgaantransplantatie deel te nemen. Drs. A.A. Teeuw zal deze leiden. Wij hopen op en bidden om een gezegende dag.

van crimineel tot evangelist

Iwan Sacheriev van Berkovitsa was crimineel en zeker elke avond dronken. Zijn vrouw had een slecht leven bij hem, maar door de prediking van evangelist Vasko bracht de Heere hem tot bekering en nu is hij één van de meest toegewijde voorgangers van Bulgarije!

Giro 3535181

m.v.v. 'vrijstelling'



Kom Over En Help stelt voorgangers en evangelisten vrij, zodat zij zich geheel aan de dienst van God kunnen wijden.

STICHTING KOM OVER EN HELP
Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk
Tel.: 033-2463208

HULP AAN KERKEN EN CHRISTENEN IN OOST-EUROPA



Recent verschenen:

Ds. H. van der Ham (red.)

Sions heil en troost

Overdenkingen van Christelijke
Gereformeerde predikanten

In deze door ds. Van der Ham verzorgde bundel is een aantal zeldzame Bijbels-bevindelijke preken verzameld. De preken zijn boeiend en waardevol, maar praktisch nergens te verkrijgen. Ze zijn van de hand van de docenten

F.P.L.C. van Lingen en P.J.M. de Bruin, van de vermaarde veldprediker H. Janssen en onder anderen van Jac. Wisse Czn en P. de Groot (Rotterdam). Deze voorgangers hadden door genade grote kennis van het geestelijk leven en dat maakt deze verzameling inhoudrijk en zeer de

moeite waard voor iedereen die belang stelt in de prediking van Gods Woord.

Deze geïllustreerde uitgave is voorzien van korte biografische schetsen.
160 blz., geb., f 39,90

Ds. H. van der Ham

Een wolk van getuigen

Portretten van christelijke gereformeerde predikanten

Deze uitgave bestaat uit zowel een historisch als een meditatief gedeelte. In het uitvoerige historische deel geeft ds. Van der Ham biografieën van de christelijke gereformeerde predikanten A. van der Heijden, D.J. van Brummen, J.A. Riekel, P. de Groot, D. Driessen, K. Groen, M.S. Roos en

W.F. Laman. Met een ruime selectie nooit eerder gepubliceerd fotomateriaal.
294 blz., geb., f 59,50

Ds. H. van der Ham

Professor Wisse

Aspecten van leven en werk

In deze publikatie zijn naast een selectie moeilijk te verkrijgen geschriften van professor Wisse veel unieke herinneringen opgenomen. Ds. Van der Ham wist door interviews met mensen uit de nabije omgeving van Wisse veel tot nu toe onbekende details te achterhalen. Veel bijzondere herinneringen werden zo alsnog verzameld. Geïllustreerd met uniek, nooit eerder gepubliceerd fotomateriaal.
216 blz., geb., f 45,00



Verkrijgbaar in de boekhandel

1947

1997

M.V. "Schrift en Belijdenis" Ede

31 mei

Op 31 mei 1997 was het 50 jaar geleden dat de mannenstudievereniging "Schrift en Belijdenis" van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Ede werd opgericht. Dit 50 jarig jubileum willen wij in dankbaarheid gedenken op D.V. woensdag 22 oktober a.s. in de Christelijke Gereformeerde Kerk, de Tabernakel, aan de Verlengde Maanderweg 146 te Ede. Deze avond zal beginnen om 19.45 uur. Ds. A.K. Wallet uit Leerdam hoopt voor ons een referaat te houden over "Belijden in verleden en toekomst". U bent van harte uitgenodigd om deze avond aanwezig te zijn.
Ede, oktober 1997

Namens de mannenvereniging,

STICHTING GEREFORMEERDE ZORGCENTRA ZUID-HOLLAND



De Serviceflat Rehoboth, onderdeel van de Stichting Gereformeerde Zorgcentra Zuid-Holland, is gelegen in de mooie en rustige wijk Rotterdam-Alexanderpolder. Naast het feit dat Rehoboth op zeer korte afstand van kerk en andere voorzieningen ligt, zijn de vervoersmogelijkheden per openbaar vervoer uitstekend. Onlangs is het interieur van de algemene ruimten gemoderniseerd. Ten behoeve van in de toekomst te ontwikkelen activiteiten voor bewoners wordt de bouw van een geheel nieuwe multifunctionele ontmoetingsruimte voorbereid.

Ook worden plannen ontwikkeld voor toekomstige 'zorgappartementen'. Daarmee wordt Rehoboth een voorziening die inspeelt op de wensen van de oudere van morgen.

Momenteel hebben wij enige 1-, 2-, en 3-kamerappartementen vrij, waardoor wij belangstellenden voor het wonen in Rehoboth op korte termijn van dienst kunnen zijn.

Mevrouw C. Minck, Locatiedirecteur van Rehoboth is gaarne bereid verdere informatie over het wonen in Rehoboth te verschaffen. Zij is tijdens kantooruren bereikbaar onder telefoonnummer (010) 4509122. Wanneer zij afwezig is, kunt u ook bellen met de Serviceflat Rehoboth, nummer (010) 4209806.

Het adres is: Serviceflat Rehoboth, Michelangelostraat 98, 3066 NM Rotterdam.



- Wij verzorgen begravenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welke begrafenis fonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begrafenisverzorging Vos

Het Drie 32
3888 KE Uddel
Tel. 0577 - 401689

**Bijbels in
Statenvertaling**



GBS

**Psalmboeken in groot
en klein formaat**

Berijming 1773, met Catechismus en Formulieren:

P20	kunstleer, 7,5 x 11,3 cm	f 12,50
P21	kunstleer, 9 x 12 cm	f 17,50
P22	goudsnee, 9 x 12 cm	f 19,50
P23	zeer duidelijke letter, kunstleer, 10 x 16 cm	f 22,50
P24	als P23, leer, goudsnee	f 26,50
P25	kansel psalmboek, 14 x 21 cm ook geschikt voor slechtzienden	f 37,50

Berijming Dathen, met Catechismus en Formulieren:

P20d	psalmboekje Dathen 7,5 x 11,3 cm, kunstleer, kleursnee	f 12,50
P12d	psalmboekje Dathen 7,5 x 11,3 cm, kunstleer, goudsnee	f 19,75
P14d	psalmboekje Dathen alle verzen noten 9 x 14 cm	f 24,75

Ook zakbijbels met de psalmen van Dathen verkrijgbaar.

Voor al deze uitgaven kunt u ook terecht bij de boekhandel.

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, tel.: (0345) 610 155